

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2022-2023

10 FÉVRIER 2023

Proposition de résolution visant à prendre des mesures pour lutter contre les *deepfakes*

AMENDEMENTS

N° 1 DE MME RYCKMANS ET DE M. BEN CHIKHA

Dans les considérants, au point A, insérer les mots «*ayant pour but explicite de tromper ou d'humilier durablement*» entre les mots «que les *deepfakes*» et les mots «sont le *summum* actuel».

Justification

Il ne faut pas confondre technologie d'hypertrucage et *deepfake* en les considérant comme deux termes interchangeables, ce qu'ils ne sont pas. La modification vidéo-audio, comme mentionné au point D de la proposition de résolution, a bel et bien des applications positives. Toutefois, le *deepfake* est plus que cela: c'est un développement spécifique de cette technologie ayant pour but explicite de tromper ou d'humilier durablement. En ce sens, il se distingue des autres applications de trucage car il cherche à se faire passer pour du contenu original.

Voir:

Documents du Sénat:
7-392 – 2022/2023:
N° 1: Proposition de résolution.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2022-2023

10 FEBRUARI 2023

Voorstel van resolutie om maatregelen te nemen tegen *deepfakes*

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW RYCKMANS EN DE HEER BEN CHIKHA

In de considerans, in punt A, tussen de woorden «dat *deepfakes*» en de woorden «de huidige spreekwoordelijke overtreffende trap» de woorden «, met als uitdrukkelijk doel blijvend te misleiden of te vernederen,» invoegen.

Verantwoording

Men mag de technologie van hypertrucage en *deepfake* niet met elkaar verwarren, door beide als synoniemen te beschouwen, wat ze niet zijn. De technologie voor het wijzigen van video- en audiobestanden heeft, zoals in punt D van het voorstel van resolutie vermeld, wel degelijk positieve toepassingen. *Deepfake* daarentegen is meer dan dat: het is een specifieke ontwikkeling van die technologie met als uitdrukkelijk doel blijvend te misleiden of te vernederen. In die zin verschilt het van de andere trucage-applicaties, omdat het zich probeert voor te doen als originele content.

Zie:

Documenten van de Senaat:
7-392 – 2022/2023:
Nr. 1: Voorstel van resolutie.

Cf. le rapport de l'université de Tilburg *Deepfakes: the legal challenges of a synthetic society*, Bart van der Sloot, Yvette Wagenveld et Bert-Jaap Koops, novembre 2021.

N° 2 DE MME **RYCKMANS** ET DE M. **BEN CHIKHA**

Dans les considérants, insérer un point *Abis* (nouveau) rédigé comme suit:

«*Abis. vu l'article 9, § 1er-2 du règlement général sur la protection des données (RGPD) relatif à la protection des données biométriques et les recommandations portées par l'Autorité de protection des données (APD);*».

Justification

L'APD a attiré l'attention sur le risque que soient utilisées les données biométriques des citoyens. On constate en effet que des fuites de données peuvent permettre aisément la création de *deepfakes* (cf. <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/professionnel/themes/vie-privee-sur-le-lieu-de-travail/donnees-sensibles/biometrie-sur-le-lieu-de-travail>; <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/recommandation-01-2021-du-1-decembre-2021.pdf>).

Il paraît donc judicieux de rappeler les dispositions du RGPD et les recommandations de l'APD.

N° 3 DE MME **RYCKMANS** ET DE M. **BEN CHIKHA**

Dans les considérants, insérer un point *Bbis* (nouveau) rédigé comme suit:

«*Bbis. considérant les risques liés au développement accru d'agents conversationnels tels que ChatGPT;*».

Justification

Le Praxis, un *think tank* indépendant (France), a rédigé un rapport soulignant les enjeux et menaces liés aux algorithmes de génération de contenu, notamment dans le cadre de la création de *deepfakes* (cf. <https://www.clubpraxis.com/deepfakes-et-algorithmes>).

Cf. het verslag van de universiteit van Tilburg *Deepfakes: the legal challenges of a synthetic society*, Bart van der Sloot, Yvette Wagenveld en Bert-Jaap Koops, november 2021.

Nr. 2 VAN MEVROUW **RYCKMANS** EN DE HEER **BEN CHIKHA**

In de considerans, een punt *Abis* (nieuw) invoegen, luidende:

«*Abis. gelet op artikel 9, § 1-2, van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) betreffende de bescherming van biometrische gegevens en de aanbevelingen van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA);*».

Verantwoording

De GBA vestigde de aandacht op het risico dat de biometrische gegevens van de burgers worden gebruikt. Men stelt immers vast dat het maken van *deepfakes* heel gemakkelijk wordt wanneer er datalekken zijn (cf. <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/thema-s/privacy-op-de-werkplek/geoelige-gegevens/biometrie-op-de-werkplek>; <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.01-2021-van-1-december-2021.pdf>).

Het lijkt dus verstandig op de bepalingen van de AVG en de aanbevelingen van de GBA te wijzen.

Nr. 3 VAN MEVROUW **RYCKMANS** EN DE HEER **BEN CHIKHA**

In de considerans, een punt *Bbis* (nieuw) invoegen, luidende:

«*Bbis. gelet op de risico's rond de toegenomen ontwikkeling van chatbots zoals ChatGPT;*».

Verantwoording

Praxis, een onafhankelijke denktank (Frankrijk), heeft een rapport opgesteld waarin wordt gewezen op de problemen en de gevaren van algoritmen die content genereren, onder andere voor het maken van *deepfakes* (cf. <https://www.clubpraxis.com/deepfakes-et-algorithmes>).

N° 4 DE MME RYCKMANS ET DE M. BEN CHIKHA

Dans le dispositif, insérer un point 2bis (nouveau) rédigé comme suit:

«2bis) d'être attentifs à la sécurité requise dans le traitement et l'enregistrement des données biométriques des citoyens, et ce qu'elles fassent l'objet d'une utilisation privée ou professionnelle, considérant que l'accès à ces données représente une menace dans le cadre de la création de deepfakes;».

Justification

L'APD a attiré l'attention sur le risque que soient utilisées les données biométriques des citoyens. On constate en effet que des fuites de données peuvent permettre aisément la création de *deepfakes*.

N° 5 DE MME RYCKMANS ET DE M. BEN CHIKHA

Dans le dispositif, insérer un point 7bis (nouveau) rédigé comme suit:

«7bis) de développer un cadre juridique permettant de tenir compte de la responsabilité des plateformes si elles refusaient de supprimer du contenu deepfake avéré qui porterait atteinte aux institutions étatiques ou à un de ses représentants;».

Justification

Au-delà de la responsabilité des plateformes dans la diffusion de contenu de désinformation, il faudrait ouvrir la possibilité pour l'État d'attaquer l'une ou l'autre de ces plateformes, si elles portaient atteinte à ses représentants, par exemple, en refusant de supprimer du contenu *deepfake*.

N° 6 DE MME RYCKMANS ET DE M. BEN CHIKHA

Dans le dispositif, insérer un point 8bis (nouveau) rédigé comme suit:

«8bis) d'être attentifs au respect des droits au travail et aux droits et à la santé psychologique des travailleurs sous-traitants de ces plateformes qui effectuent le traitement manuel de détermination des deepfakes;».

Nr. 4 VAN MEVROUW RYCKMANS EN DE HEER BEN CHIKHA

In het dispositief een punt 2bis (nieuw) invoegen, luidende:

«2bis) aandacht te hebben voor de vereiste veiligheid bij de verwerking en opslag van biometrische gegevens van burgers, zowel voor privé als voor beroepsdoeleinden, aangezien de toegang tot deze gegevens een bedreiging vormt in de context van het creëren van «deepfakes»;».

Verantwoording

De GBA heeft de aandacht gevestigd op het risico van het gebruik van biometrische gegevens van burgers. Men stelt immers vast dat het maken van *deepfakes* heel gemakkelijk wordt wanneer er datalekken zijn.

Nr. 5 VAN MEVROUW RYCKMANS EN DE HEER BEN CHIKHA

In het dispositief een punt 7bis (nieuw) invoegen, luidende:

«7bis) een juridisch kader uit te werken dat rekening houdt met de verantwoordelijkheid van de platformen indien zij weigeren bewezen deepfake content te verwijderen die overheidsinstellingen of een van de vertegenwoordigers ervan schaadt;».

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid van de platformen voor de verspreiding van desinformatie, moet de overheid de mogelijkheid krijgen om elk van deze platformen aan te vallen indien zij haar vertegenwoordigers schenden, bijvoorbeeld door te weigeren om *deepfake* content te verwijderen.

Nr. 6 VAN MEVROUW RYCKMANS EN DE HEER BEN CHIKHA

In het dispositief een punt 8bis (nieuw) invoegen, luidende:

«8bis) aandacht te schenken aan de eerbiediging van de rechten op de werkvloer en de rechten en de psychologische gezondheid van de onderaannemers van deze platformen die zich bezighouden met de handmatige opsporing van deepfakes;».

Justification

On sait que l'intervention humaine est bien souvent nécessaire pour juger définitivement du caractère *deepfake* du contenu. Cette intervention, si elle est confiée à ces plateformes, est en réalité sous-traitée dans des pays du sud où les travailleuses et travailleurs n'ont que très peu de droits et doivent effectuer un travail ingrat et bien souvent fort dommageable sur le plan psychologique.

Hélène RYCKMANS.
Fourat BEN CHIKHA.

N° 7 DE M. DE ROO

Sous-amendement à l'amendement n° 3

Dans le texte proposé, remplacer les mots «au développement accru» par les mots «à l'utilisation accrue».

N° 8 DE M. DE ROO

Sous-amendement à l'amendement n° 3

Compléter le texte proposé par les mots «et Bard».

Verantwoording

Het is bekend dat er vaak menselijke tussenkomst nodig is om het *deepfake* karakter van content met zekerheid te beoordelen. Als deze interventie aan deze platformen wordt toevertrouwd, wordt ze in werkelijkheid uitbesteed aan landen in het Zuiden waar de werknemers slechts zeer weinig rechten hebben en ondankebaar en vaak psychologisch belastend werk moeten verrichten.

Nr. 7 VAN DE HEER DE ROO

Subamendement op amendement nr. 3

In de voorgestelde tekst, de woorden «de toegenomen ontwikkeling» vervangen door de woorden «het toenemend gebruik».

Nr. 8 VAN DE HEER DE ROO

Subamendement op amendement nr. 3

De voorgestelde tekst aanvullen met de woorden «en Bard».

Stijn DE ROO.